

บรรณาธิการแถลง

ปณิธี บราวน์

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ฉบับ “ความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดน” (transnational intimacy) นำเสนอประเด็นหลักคือการใช้ชีวิตของผู้คนในบริบทข้ามพรมแดน โดยเฉพาะในมิติของความสัมพันธ์ใกล้ชิดและการแต่งงานที่ถูกล่อหลอมและได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ทั้งในระดับโลกและระดับท้องถิ่น ตั้งคำถามกับการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐศาสตร์ที่มักจะอธิบายว่าความยากจน โอกาสการย้ายถิ่น และแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุหลักให้ผู้คนตัดสินใจแต่งงานข้ามวัฒนธรรมและย้ายถิ่น ชี้ชวนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดนสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับเพศภาวะและเพศวิถี

บทความวิจัยและบทความวิชาการในวารสารฯ ฉบับนี้ได้ขยายแนวคิดให้เห็นว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดนไม่ได้เป็นเรื่องที่จำกัดอยู่แต่เฉพาะอารมณ์ความรู้สึก และความสัมพันธ์อันคนรักของคุณแต่งงานข้ามวัฒนธรรมเท่านั้น หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับเรื่องของการให้การดูแล (care) ทั้งในระดับส่วนบุคคล ซึ่งผู้หญิง/ภรรยาไทยมักถูกคาดหวังว่าต้องแสดงบทบาททางเพศ เช่น การเป็นแม่ ลูกสาว และภรรยา ในการให้การดูแลสมาชิกในครอบครัวที่อยู่อาศัยในประเทศไทยและสามีชาวต่างชาติ และในระดับมหภาค ความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดนยังเกี่ยวข้องกับนโยบายการย้ายถิ่นของรัฐในประเทศปลายทางที่พยายามควบคุม จับจ้อง และตรวจสอบความสัมพันธ์ใกล้ชิดและการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างพลเมืองกับผู้ที่ไม่ได้เป็นพลเมืองของรัฐ รวมทั้งนโยบายทั้งทางตรงและทางอ้อมของรัฐในประเทศต้นทาง (ในกรณีนี้คือรัฐไทย) ที่พยายามเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดนที่สัมพันธ์กับการให้บริการทางเพศไปสู่การส่งเสริมให้การให้การดูแลกลายเป็นสินค้า และเป็น “ภาพลักษณ์ใหม่” ของประเทศ ดังที่เห็นได้จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย

ช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา มีงานวิชาการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมของผู้หญิงไทยกับชายชาวต่างชาติ (โดยเฉพาะชายชาวตะวันตก) เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังไม่ค่อยมีงานที่สำรวจองค์ความรู้ในประเด็นนี้ บทความ “การแต่งงานและการย้ายถิ่นข้ามชาติ: กรอบการศึกษาและสถานะองค์ความรู้” โดย ดร.พัชรินทร์ ลาภานันท์ นำเสนอการทบทวนงานวิชาการที่เกี่ยวกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบท

ข้ามพรมแดน ที่เป็นงานศึกษาในสังคมไทยตั้งแต่ทศวรรษ 2000 เป็นต้นมา และยังวิเคราะห์ เชื่อมโยงกับการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวในประเทศอื่นๆ ในเอเชีย

บทความนี้ชี้ให้เห็นว่ากรอบการศึกษาและองค์ความรู้ได้เคลื่อนตัวจาก กระบวนทัศน์การกลืนกลายทางวัฒนธรรม (assimilation) ที่มองว่าผู้ย้ายถิ่นจะถูก บูรณาการเข้าสู่ประเทศปลายทาง ไปสู่กรอบคิดการย้ายถิ่นข้ามชาติที่ศึกษาประเด็น ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นมองว่าการแต่งงานข้ามชาติเชื่อมโยงกับเพศพาณิชย์ข้ามแดน ศึกษาการใช้ชีวิต การปรับตัว และความเป็นผู้กระทำการของผู้หญิงในบริบทการแต่งงาน ข้ามวัฒนธรรมและการย้ายถิ่นข้ามแดน ศึกษาบทบาทของผู้หญิงย้ายถิ่นในการเป็นแรงงาน ผลิตซ้ำ ทำงานเป็นแม่บ้าน ผู้ดูแลเด็กและผู้สูงอายุในประเทศปลายทาง แต่ในขณะเดียวกัน พวกเธอก็มีส่วนสำคัญในการค้าเงินและช่วยเหลือครอบครัวในประเทศต้นทาง ต่อมา เคลื่อนสู่กรอบแนวคิด “ภาวะข้ามชาตินิยม” (transnationalism) ที่เน้นการรักษาความ สัมพันธ์ของผู้ย้ายถิ่นทั้งในสังคมปลายทางและต้นทาง การต่อรองของผู้หญิงใน “ชุมชน ท้องถิ่น” รวมทั้งผลกระทบของการแต่งงานข้ามชาติต่อชุมชนบ้านเกิด และล่าสุดกรอบคิด ความเป็นพลเมือง (citizenship) ที่ไม่ได้มุ่งเน้นแต่เพียงการเป็นพลเมืองโดยสัญชาติและ ถิ่นพำนักอาศัย แต่ยังหมายรวมถึงการเป็น “พลเมืองทางวัฒนธรรม” ด้วย นอกจากนี้ บทความ ยังเสนอให้เห็นข้อจำกัดขององค์ความรู้ที่ศึกษาปรากฏการณ์นี้ เช่น ความเป็นชาย แรงงาน ผลิตซ้ำ ความเป็นพลเมืองในมิติที่หลากหลาย รวมทั้งความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบท ข้ามพรมแดนกับสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษามากขึ้น

การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมไม่ได้นำไปสู่การข้ามพรมแดนทางภูมิศาสตร์ (ผ่านการ ย้ายถิ่น) เท่านั้น หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับการข้ามและการปะทะกันของพรมแดนทางวัฒนธรรม สังคม และการเมือง รวมทั้งในมิติของพรมแดนความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นระหว่างคนไทย กับคู่สมรสต่างชาติ ระหว่างชุมชนคนไทยในต่างแดน รวมถึงระหว่างผู้ย้ายถิ่นกับผู้คนที่ อยู่ในประเทศต้นทางด้วย ดังปรากฏในบทความของ ดร. พัทยา เรือนแก้ว เรื่อง “คู่สมรส ไทย-เยอรมัน: การแลกเปลี่ยนชดเชยต่างตอบแทนและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน” และ บทความ ของ ดร. วรมน สินสุวรรณ เรื่อง “การย้ายถิ่นฐานผ่านการสมรสกับการใช้เทคโนโลยี การสื่อสารของคนไทยย้ายถิ่น ‘รุ่นใหม่’ ในเยอรมนี”

ดร. พัทธยาอธิบายให้เห็นว่าหญิงไทยส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ามาในประเทศเยอรมนีในช่วงแรกๆ (ตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1970 ถึง 1990) มักจะมีพื้นเพมาจากชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ช่วงหลังๆ จะมาจากภูมิภาคที่หลากหลายขึ้น และมีการศึกษาไม่สูงมากนัก (ประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือสายวิชาชีพ) มีทั้งกลุ่มที่เคยแต่งงานกับชายไทย ต่อมาหย่าร้างและต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง กลุ่มผู้หญิงที่เคยทำงานให้บริการทางเพศแก่ชายชาวต่างชาติ และกลุ่มผู้หญิงสาวโสดที่เป็นชนชั้นกลางระดับล่าง และต้องการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้นผ่านการแต่งงานและการย้ายถิ่น ส่วนชายชาวเยอรมันที่แต่งงานกับหญิงไทยมีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นช่วงอายุ ระดับการศึกษา และหน้าที่การงาน ซึ่งแตกต่างจาก “ภาพเหมารวม” (stereotype) ที่คู่สมรสข้ามวัฒนธรรมมักถูกนำเสนอเฉพาะคุณลักษณะในเชิงลบ

บทความนี้ยังชี้ให้เห็นว่านโยบายและกฎหมายการย้ายถิ่นในเยอรมนีมีส่วนแทรกแซงความสัมพันธ์ใกล้ชิดข้ามพรมแดน ชายเยอรมันหลายคนต้องการใช้เวลาคบหาดูใจกับคนรักหญิงชาวไทย เจกเช่นที่คู่รักชาวเยอรมันมักจะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน แต่กฎหมายจะให้สิทธิพำนักร่วมกันแก่ผู้ย้ายถิ่นก็ต่อเมื่อจดทะเบียนสมรสกับคนสัญชาติเยอรมันเท่านั้น พวกเขาจึงมีทางเลือกเดียวคือต้องจดทะเบียนสมรสให้เร็วที่สุด เพื่อไม่ให้คู่รักหญิงไทยต้องถูกส่งตัวกลับประเทศ นอกจากนี้ ดร. พัทธยายังเน้นให้เห็นว่าคู่สมรสหญิงไทยกับชายชาวเยอรมันส่วนใหญ่มีชีวิตสมรสที่ยืนยาว ด้วยปัจจัยของความสัมพันธ์ที่เริ่มต้นจากการแลกเปลี่ยนชดเชยต่างตอบแทน และพัฒนาไปสู่ความสัมพันธ์ที่คู่สมรสต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความพึงพอใจและใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันได้นาน ในแง่นี้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดนสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างความรัก อารมณ์ ความรู้สึก และเหตุผลอื่นๆ ในทางปฏิบัติ เช่น โอกาสในการย้ายถิ่น โอกาสในการเลื่อนฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการได้รับการดูแลจากคู่สมรส

บทความของ ดร. วรมนช่วยเติมเต็มให้เห็น “ภาพ” การใช้ชีวิตของคนไทยย้ายถิ่นในเยอรมนีที่มีความต่อเนื่องจากงานศึกษาของ ดร. พัทธยา โดยชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของคนไทยในเยอรมนี และการดำรงความสัมพันธ์

ข้ามพรมแดนในรูปแบบใหม่ๆ ผ่านเทคโนโลยีและสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ดร. วรมน เรียกคนกลุ่มนี้ว่าคนไทยย้ายถิ่น “รุ่นใหม่” โดยเน้นกลุ่มคนไทยที่ย้ายถิ่นมาอยู่อาศัยในประเทศเยอรมนีภายหลังการประกาศใช้กฎหมายสิทธิพำนัก ค.ศ. 2005 ส่วนหนึ่งของกฎหมายนี้ระบุว่า การขอวีซ่าเพื่อติดตามไปอยู่กับคู่สมรสชาวเยอรมัน ผู้สมัครจะต้องยื่นหลักฐานแสดงความรู้ภาษาเยอรมันขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเมื่อย้ายถิ่นเข้าไปพำนักอาศัยในประเทศเยอรมนีแล้ว จะต้องเรียนภาษาเยอรมันและหลักสูตรการเข้าสู่สังคม

การเปลี่ยนแปลงกฎหมายการย้ายถิ่นของประเทศเยอรมนีที่มีความเข้มงวดมากขึ้น นั้นส่งผลต่อลักษณะการย้ายถิ่นและภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของคนไทยที่ย้ายถิ่นหลังปี 2005 คนไทยย้ายถิ่น “รุ่นใหม่” ในงานศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีระดับการศึกษาค่อนข้างสูงขึ้นไป (คือส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ขณะที่บางคนจบระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก) และเมื่อยังอยู่ในประเทศไทย มีหน้าที่การงานที่ค่อนข้างดีและเป็นอาชีพที่ทำให้มีโอกาสได้พบปะกับชาวต่างชาติอย่างสม่ำเสมอ บทความนี้ยังอธิบายให้เห็นว่าพวกเขา/เขายังติดต่อกับครอบครัวและเพื่อนในประเทศไทย โดยไม่ถูกจำกัดด้วยความแตกต่างด้านเวลา ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันสนทนาต่างๆ นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับคนไทยที่ย้ายถิ่นไปประเทศเยอรมนีในช่วงตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1970 ที่มักจะพบปะกันที่วัดไทย ตามงานที่จัดขึ้นโดยชุมชนคนไทย หรือเข้าร่วมสมาคมคนไทยพลัดถิ่น กลุ่มคนไทยย้ายถิ่น “รุ่นใหม่” มีแนวโน้มจะรวมกลุ่มกันผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสำคัญต่างๆ รวมทั้งเป็นแหล่งสนับสนุนทางจิตใจและอารมณ์

บทความของ รศ. ดร. เอริก ทัมป์สัน (Eric C. Thompson) รศ. ดร. พัฒนา กิติอาษา และ อาจารย์สุริยา สมุทคุปต์ เรื่อง “Transnational Relationships, Farang-Isan Couples, and Rural Transformation” เป็นความพยายามที่จะศึกษาปรากฏการณ์ การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมผ่านมุมมองและประสบการณ์ของชายชาวตะวันตก (“ฝรั่ง”) ซึ่งยังไม่ค่อยได้รับการศึกษามากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับงานที่ศึกษาผ่านมุมมองและวิถีชีวิตของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ บทความนี้ชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของชายชาวตะวันตก กลุ่มนี้กับภรรยาชาวไทยอีสาน มีส่วนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมชนบทอีสานใน 3 มิติหลัก ได้แก่ มิติเครือญาติ “เขยฝรั่ง” ช่วยอุ้มชูระบบเครือญาติในสังคมอีสานที่ให้ความสำคัญกับ

ญาติฝ่ายแม่ การ “แต่งงานเข้า” และถูกนับว่าเป็นสมาชิกครอบครัวของฝ่ายหญิง ทำให้มีภาระหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินกับครอบครัวภรรยาชาวไทย รวมทั้งในบางครั้งยังให้การดูแลลูกของภรรยาไทยที่เกิดกับอดีตสามีชาวไทยด้วย

ใน *มิตีเศรษฐกิจ* ผู้ชายฝรั่งมีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจและการไหลเวียนของเงินในชุมชนชนบทไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น การส่งเงินกลับบ้าน การบริโภคสินค้าท้องถิ่นและนำเข้า และการลงทุนทั้งของชาวต่างชาติหรือคนท้องถิ่นเองก็ตาม ส่วนใน *มิตีทางสังคม* แม้ว่าชายฝรั่งจะพอปรับตัวใช้ชีวิตในชุมชนอีสานได้ แต่พวกเขาก็มีรูปแบบการใช้ชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากผู้คนท้องถิ่นในสังคมอีสาน เช่น แนวคิดเรื่องความเป็นส่วนตัว พื้นที่ส่วนตัว การใช้ชีวิตทางสังคมที่เพื่อนสนิทของพวกเขาเป็นชายชาวตะวันตกด้วยกัน เป็นต้น บทความนี้จึงชี้ให้เห็นว่าการศึกษาความสัมพันธ์อีโกลิจิระหว่างชายชาวตะวันตกกับผู้หญิงไทยนั้น ควรขยายไปสู่ประเด็นศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผลกระทบต่อสังคมไทยร่วมสมัยอย่างหลากหลายและรอบด้าน

ผศ. ดร. ศิริจิต สุนันตะ ในบทความเรื่อง “ประเทศไทย โลกาภิวัตน์ กับเพศภาวะ: นโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับการย้ายฐานงานดูแลและการผลิตซ้ำในระดับโลก” ได้อธิบายเชิงวิพากษ์ว่าด้วยนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยภายใต้กรอบมโนทัศน์เพศภาวะกับโลกาภิวัตน์ โดยพิจารณาผ่านกรณีศึกษาเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของชาวเยอรมันในประเทศไทย บทความนี้เสนอข้อถกเถียงหลักว่าประเทศไทยกำลังทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการงานดูแลแก่ประเทศที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจสูงกว่า ผ่านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะเช่นนี้ความสัมพันธ์อีโกลิจิการให้การดูแล และมิติทางด้านอารมณ์ถูกทำให้กลายเป็นแรงงานและสินค้า (โดยเฉพาะในภาคบริการ) ในระดับโลก

บทความนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความลึกลับ ย้อนแย้ง ของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย *ประการแรก* ประเทศไทยส่งเสริมการท่องเที่ยวระยะยาวและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ชาวต่างชาติถูกมองว่าเป็นนักท่องเที่ยวและลูกค้าที่จะสร้างรายได้ให้กับประเทศ นโยบายและการประชาสัมพันธ์ประเทศนำเสนอถึงความเป็นมิตร ความอบอุ่นอารีของชาวไทย แต่ในขณะเดียวกัน ชาวต่างชาติที่ย้ายถิ่นมาพำนักในประเทศไทยกลับ

รู้สึกว่าคุณเอารัดเอาเปรียบในด้านเศรษฐกิจ ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในสังคมไทย และมีปฏิสัมพันธ์กับคนไทยแบบผิวเผินเฉพาะในบริบทของการท่องเที่ยว *ประการที่สอง* นโยบายที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวระยะยาว อาจเป็นส่วนหนึ่งในความพยายามปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของประเทศจากการเป็นปลายทางการท่องเที่ยวทางเพศ ไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ และการย้ายถิ่นเพื่อใช้ชีวิตหลังเกษียณของชาวต่างชาติ อย่างไรก็ตาม การย้ายถิ่นหลังเกษียณของชาวต่างชาติมีแนวโน้มที่จะเกี่ยวข้องกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมระหว่างผู้หญิงไทยกับชายชาวต่างชาติ รวมทั้งสัมพันธ์กับนโยบายการท่องเที่ยวก่อนหน้านี้ คือ การเป็นปลายทางของการท่องเที่ยวทางเพศ

ในส่วนของคุณลัมน์ประจำ ข้อเขียน 2 ชิ้นใน *วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา* ฉบับนี้เป็นผลงานของนักศึกษาคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยคุณลัมน์ “เลียบเลาะห้องเรียน” เป็นข้อเขียนของ นลินี จิตะวรรณ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาดนิติต สาขาวิชาการวิจัยทางสังคม ปีการศึกษา 2559 เรื่อง “นวัตกรรมการดูดรีดของทุนนิยมความรู้และสายพานล่องหนในอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์” ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับคัดเลือกจากการนำเสนอในงานสัมมนาวิชาการสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ระดับปริญญาตรี ครั้งที่ 2 เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 ข้อเขียนนี้ได้อธิบายเรื่องทุนนิยมความรู้ที่มีความแนบเนียนมากขึ้นในการดูดรีดแรงงานอวดฤ และนำแนวคิดนี้มาศึกษาแรงงานอิสระในวงการสิ่งพิมพ์ โดยสะท้อนให้เห็นรูปแบบการดูดรีดที่แรงงานอิสระต้องเผชิญและไม่สามารถต่อรองได้มากนัก เนื่องจากพวกเขาเป็นแรงงานอิสระซึ่งทำงานในพื้นที่ที่มองเห็นการกดขี่ได้ยาก และต้องการรักษาเครือข่ายเพื่อให้มีงานทำต่อเนื่อง รวมทั้งชี้ให้เห็นว่ากรอบเวลาในการผลิตของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ ได้กลายเป็นโครงสร้างที่เข้าไปควบคุมการใช้ชีวิตของแรงงานอิสระ

คุณลัมน์ “ปริทัศน์หนังสือ” เป็นข้อเขียนที่ปรับปรุงจากผลงานนำเสนอในรายวิชามานุษยวิทยาภาษา โดย สุดคนึง บุณวรรธดา นักศึกษาปริญญาโท สาขามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ซึ่งได้แนะนำหนังสือ *English with an Accent: Language, ideology, and discrimination in the United States* โดย โรซينا ลิปปี้-กรีน (Rosina Lippi-Green) หนังสือเล่มนี้อภิปรายประเด็นในเชิงภาษาศาสตร์ มายาคติในเรื่องสำเนียง

ภาษา กระบวนการสร้าง “ภาษาอังกฤษมาตรฐานแบบอเมริกัน” ผ่านระบบการศึกษา รวมทั้งสำรวจกระบวนการกดทับทางภาษาต่อการใช้ภาษาอังกฤษของชุมชนต่างๆ ในสังคมอเมริกัน เป็นต้น นอกจากนี้ลีปี้-กรีนยังพยายามทลายมายาคติของภาษาอังกฤษมาตรฐานแบบอเมริกัน และเน้นให้เห็นว่าภาษาที่ยังมีการใช้พูดสื่อสาร (spoken languages) ทั้งหมดบนโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลง และทุกภาษาที่คนใช้สื่อสารมีศักยภาพเท่ากันในเชิงภาษาศาสตร์

สุดท้าย ในคอลัมน์ “เก็บตกจากงานสัมมนา” ดร. บุศรินทร์ เลิศขลิตสกุล และ ผศ. ดร. สร้อยมาศ รุ่งมณี ได้บันทึกส่วนหนึ่งของการอภิปรายจากการประชุมปฏิบัติการของเครือข่ายนักวิชาการ “ความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดนและกระบวนการอพยพย้ายถิ่น” (Transnational Intimacy and Migration Process) ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนและพลวัตของการย้ายถิ่น ข้อจำกัดขององค์ความรู้ ประเด็นวิจัยและวิธีวิทยาในการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าว รวมทั้งประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาวิจัยในอนาคต

ประเด็นจากการประชุมปฏิบัติการดังกล่าว สอดคล้องกับข้อค้นพบและข้อเสนอจากบทความใน วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา ฉบับนี้ ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิดในบริบทข้ามพรมแดนและการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม เป็นประเด็นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเฉพาะความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของคู่สามีภรรยาข้ามวัฒนธรรมเท่านั้น หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับพรมแดนในมิติครอบครัว เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนพรมแดนทางวัฒนธรรมด้วย นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ใกล้ชิดและการให้การดูแลที่เคยถูกมอง / เชื่อว่าเกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนตัวและเป็นความสัมพันธ์แบบเป็นส่วนตัว ยังถูกทำให้กลายเป็นสินค้าและแรงงานในยุคโลกาภิวัตน์ รวมทั้งยังเชื่อมโยงกับมิติเพศภาวะ เนื่องจากผู้ย้ายถิ่นที่เป็นผู้หญิงมักจะถูกคาดหวังว่าต้องแสดงบทบาทการให้การดูแลสมาชิกในครอบครัวข้ามพรมแดน ในขณะเดียวกัน ผู้ย้ายถิ่นหญิงก็เป็นผู้ให้การดูแลในระดับโลกด้วยเช่นกัน เนื่องจากอาชีพที่พวกเขาทำก็มักจะเกี่ยวข้องกับแรงงานในการให้การดูแล การบริการ และแรงงานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ใกล้ชิดนั่นเอง